- Smaoineamh / Péireáil / Roinnt sula dtugtar freagra.

Sa seomra ranga NTI, is féidir linn ceisteanna agus comhrá a úsáid chun a fháil amach cad é atá foghlamtha ag scoláirí agus cá bhfuil na bearnaí san eolas agus sna scileanna. Agus ceistiú agus comhrá in úsáid againn i NTI, d'fhéadfaimis ceisteanna a phleanáil le haghaidh:

- Múinteoir/scoláire
- Scoláire/múinteoir
- Scoláire/scoláire.

Aiseolas

Bíonn tionchar ag an gcaoi a dtugaimid aiseolas dár scoláirí ar a éifeachtaí a úsáideann siad é chun a gcuid foghlama a fheabhsú. Chun a éifeachtúlacht a mhéadú, ba cheart don aiseolas:

- A bheith bainteach leis na critéir ratha a comhaontaíodh
- Sonraí a thabhairt ar rath na scoláirí; ag díriú ar an tasc seachas ar an scoláire
- Treoir shoiléir a thabhairt do scoláirí maidir leis an rud atá le feabhsú & conas é sin a dhéanamh
- A bheith Inghníomhaithe láithreach.

Is féidir aiseolas a chur ar fáil ar go leor bealaí ag brath ar an gcomhthéacs foghlama:

- Scríofa
- Ó bhéal; le duine aonair, péire, grúpa nó grúpa ranga agus guth taifeadta
- Múinteoir le scoláire
- Scoláire (í) / le scoláire (í)
- Féinmheasúnú.

Roinnt straitéisí úsáideacha agus aiseolas á sholáthar:

- Bain úsáid as cód marcála foirmitheach
- Ná húsáid ach marcáil tráchta
- Marcáil an tríú cuid agus iarr ar scoláirí botúin den chineál céanna sa chuid eile a lorg & a cheartú
- Bíodh scoláirí ag gníomhú ar aiseolas i ndath atá sainiúil agus so-aitheanta, m.sh. oráiste.

Chun go mbainfeadh scoláirí an tairbhe is mó as an aiseolas, tá sé beartaithe againn go mbeidh sé soiléir agus intuigthe, agus dá bhrí sin iad a mhealladh. Nuair a thugaimid aiseolas éifeachtach, cabhraímid freisin le scileanna piarmheasúnaithe agus féinmheasúnaithe a chothú agus a fhorbairt inár gcuid scoláirí trí léiriú conas aiseolas maith a chur ar fáil a chuireann an fhoghlaim chun cinn. Thar aon ní eile, ba cheart dúinn díriú ar aiseolas atá scoláirí in ann a láimhsiú agus a chur i bhfeidhm.

Scoláirí mar Acmhainní dá Chéile

Forbraíonn rannpháirtíocht, spreagadh agus gnóthachtáil scoláirí nuair a chomhoibríonn siad ar bhealaí fiúntacha. Tá raidhse bealaí inar féidir le scoláirí NTI tacú agus cabhrú lena chéile ina gcuid foghlama. Seo roinnt acu:

- Comhoibriú in obair bheirte agus ghrúpa
- Cleachtais foghlama rathúla a roinnt
- Inneachar, acmhainní & nótaí a chruthú agus a roinnt
- Piarcheartú agus piaraiseolas
- Straitéisí foghlama comhoibríocha.

Scoláirí mar Úinéirí ar a gCuid Foghlama

Trí ghuth agus rogha níos mó a bheith acu ina dturas foghlama méadóidh ar an rannpháirtíocht agus ar an spreagadh i measc scoláirí NTI. Tá roinnt straitéisí ann chun cabhrú le guth agus le rogha scoláirí:

- Cur leis an bhfeasacht atá ag scoláirí ar na straitéisí a oibríonn dóibh
- Scoláirí a bheith páirteach sa chomhrá teagaisc & foghlama
- A chinntiú go mbaineann ábhar, tascanna & gníomhaíochtaí le hábhair spéise na scoláirí
- Rogha a thabhairt do scoláirí conas a fhaigheann siad rochtain ar ábhar
- Rogha a thabhairt do scoláirí conas a léireoidh siad a gcuid foghlama, nuair is féidir.

An tSraith Shóisearach do Mhúinteoirí

Junior CYCLE for teachers

Duilleog Eolais an Mheasúnú Foirmitheach

An Roinn Oideachais agus Scileanna
Department of Education and Skills

Measúnú Foirmitheach

"Bíonn an measúnú foirmitheach nuair a úsáidtear nósanna imeachta foirmiúla nó neamhfhoirmiúla chun fianaise den fhoghlaim a bhailiú i rith an phróisis foghlama, agus nuair a úsáidtear iad chun an teagasc a chur in oiriúint chun freastal ar riachtanais an scoláire. Ceadaíonn an próiseas do mhúinteoirí agus don scoláire faisnéis a bhailiú faoi dhul chun cinn an scoláire agus athruithe a mholadh maidir le cur chuige an mhúinteora ina theagasc agus maidir le cur chuige an scoláire i leith na foghlama. Sa mheasúnú chun foghlama cumhdaítear gach gné den mheasúnú foirmitheach ach dírítear go háirithe ar an scoláire a mbeidh ról gníomhach aige ina chuid/cuid foghlama féin." *(CNCM 2020)*

Meastar go bhfuil an measúnú foirmitheach comhdhéanta de chúig ghné, mar a léirítear sa ghrafaic. Is córas comhtháite é agus is é is éifeachtaí é nuair a bhíonn gach cuid á cur i ngníomh go comhsheasmhach ar fud an eispéiris teagaisc agus foghlama.

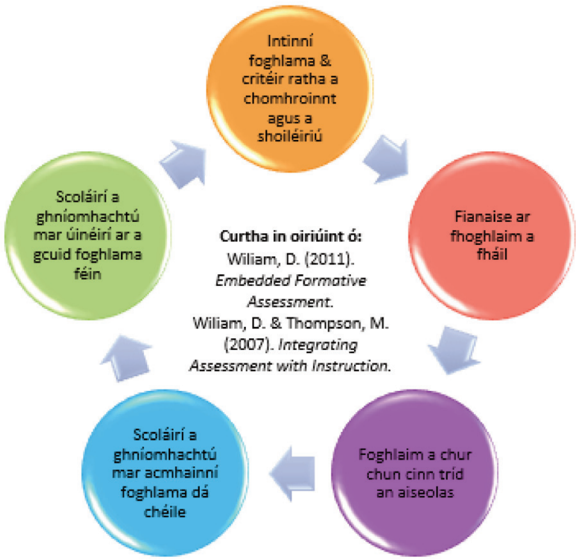

Is oibrithe gníomhacha sa phróiseas foghlama iad gach ball den seomra ranga agus mar is mó a chuimsímid scoláirí sna próisis teagaisc agus foghlama, mar is mó a spreagadh agus a rannpháirtíocht.

"Beidh an tSraith Shóisearach bonntacaithe ag comhtháthú breise ar mheasúnú foirmitheach mar ghnáthchuid den teagasc agus den fhoghlaim sa seomra ranga." (Creat don tSraith Shóisearach 2015, l. 31)

Intinní Foghlama agus Critéir Ratha

Cuireann intinní foghlama agus critéir ratha treochlár soiléir ar fáil do scoláirí maidir leis an rud a mbíonn siad ag obair air, conas dul i mbun na foghlama agus conas a bheidh a fhios acu gur éirigh leo. Nuair a bhíonn scoláirí soiléir faoi na rudaí atá á bhfoghlaim acu agus cén chuma a bhíonn ar an rath, is féidir rogha a thabhairt dóibh cén chaoi a bhféadfadh siad an fhoghlaim sin a léiriú. Méadaíonn an rogha sin rannpháirtíocht agus spreagadh na scoláirí. Chun a bheith éifeachtach, ba chóir d' intinní foghlama:

- A bheith soiléir, gonta & i dteanga shimplí
- A bheith nasctha le torthaí foghlama
- Soiléiriú a thabhairt ar a mbeidh ar eolas ag scoláirí, a dtuigfidh siad agus a mbeidh siad in ann a dhéanamh.

Comhlánaíonn critéir ratha intinní foghlama trí léiriú a thabhairt ar an gcuma a bheas ar an rath. Cabhraíonn sé sin leis an scoláire taithí a fháil ar rath agus an fhoghlaim a bhaint amach atá ar a gcumas. Chun a bheith éifeachtach, ba cheart go ndéanfadh critéir ratha:

- Ceangail leis na hintinní foghlama
- an chroífhoghlaim a aibhsiú i dteanga a thuigeann na scoláirí
- An chaoi a mbeidh foghlaim á meas a shoiléiriú.

Trína shoiléiriú do scoláirí cad é a bhfuiltear ag súil leis, is féidir critéir ratha a úsáid chun:

- Scil an phiarmheasúnaithe a fhorbairt
- Cabhrú le féinmheasúnú
- Tagarmharc a thabhairt le haghaidh aiseolais.

Fianaise ar Fhoghlaim a Spreagadh

Chun aiseolas a thabhairt do scoláirí a fhreagraíonn dá bhfoghlaim agus a bhogann ar aghaidh í, ní mór dúinn a fháil amach cad é atá ar eolas acu, cad é a thuigeann siad agus cad é atá siad in ann a dhéanamh. Chuige sin, ba cheart dúinn leas a bhaint as fianaise ar fhoghlaim a d'eascair as an bpróiseas teagaisc agus foghlama agus ó ócáidí suimitheacha araon.

In NTI, bainimid úsáid as réimse leathan modheolaíochtaí gníomhacha teagaisc, amhail cuir i láthair ó bhéal, obair bheirte agus ghrúpa, gníomhaíochtaí foghlama, tascanna agus rólimirtí, chun foghlaim níos doimhne a chur chun cinn agus chun fianaise ar fhoghlaim a mhealladh. Insíonn na critéir ratha chomhaontaithe don scoláire cad é atá á lorg ag an múinteoir agus cén áit lena gcuid iarrachtaí a dhíriú. Trí shoiléireacht maidir leis an áit ar chóir dóibh a gcuid fuinnimh a dhíriú agus le hiarrachtaí chun a gcuid foghlama a léiriú méadaítear ar an rannpháirtíocht agus ar an spreagadh i measc scoláirí. Ó obair na scoláirí, is féidir:

- A shocrú cad é atá ar eolas acu & cad é is féidir leo a dhéanamh go maith
- A fheiceáil cad iad na bearnaí atá ina gcuid eolais, tuisceana & scileanna
- A shocrú má tá siad réidh le dul chun cinn nó má tá breis tacaíochta uathu
- Aiseolas a thabhairt a fhreagraíonn don fhoghlaim agus a mhíníonn na chéad chéimeanna eile.

D'fhéadfaimis machnamh a dhéanamh ar na straitéisí seo a leanas don obair ranga chun rannpháirtíocht na scoláirí a mhéadú agus tuilleadh fianaise ar fhoghlaim a tharraingt:

- Grádaithe ó thaobh deacrachta chun spreagadh & dúshlán a thabhairt
- Gan lámha suas
- 'Am feithimh' fada go leor do gach scoláire le smaoineamh a dhéanamh
- Úsáid a bhaint as straitéisí chun gach scoláire a chur san áireamh, m.sh. mionchláir bhána, obair bheirte agus ghrúpa, uirlisí digiteacha leas a bhaint as freagraí don teagasc